

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Kůtek Milan.

Dostupné ze Školského portálu Karlovarského kraje www.kvkskoly.cz, materiál vznikl v rámci projektu Gymnázia Cheb s názvem Rozvoj školského portálu Karlovarského kraje

Čínská filozofie

Kniha proměn

Taoismus

Konfucianismus

Charakteristika čínské filozofie

- ⦿ = jedna z **nejvýznamnějších** národních filozofií, představuje charakteristický **celek** srovnatelný s evropskou nebo indickou filozofií
- ⦿ je dokladem vysoké kulturní úrovně čínské civilizace (objevy a vynálezy, hudba, věda, zemědělství...)
- ⦿ **specifičnost jazyka a písma** (čínština obsahuje jen jednoslabičná slova, která nepodléhají skloňování ani časování; rozdílná jazyková struktura komplikuje používání abstraktních filozofických pojmů atd.)

Chronologie čínské filozofie

- ◎ **1.starověká čínská filozofie** (6. - 2. století př.n.l.) – nejvýznamnějšími směry jsou konfucianismus a taoismus
- ◎ **2.středověká čínská filozofie** (2. století př.n.l. - 1000 n.l.)
- ◎ **3.neokonfucianismus** (1000 n.l.– poč.20.st.)
- ◎ **4.období v současné Číně** (po r.1911)

Kniha proměn

- ⦿ = zřejmě **nejstarší** dochovaný filozofický dokument vůbec
- ⦿ učení dávných císařských dob sepsal **Konfucius** a přidal vlastní komentář
- ⦿ Číňané Knihu proměn chápou jako zdroj nejhlubších pravd a používají ji i jako výklad budoucnosti
- ⦿ jádrem je **učení o osmi trigramech**, tj. znacích složených ze tří plných nebo přerušovaných čar (= prvky **jin a jang**)
- ⦿ trigramy symbolizují různé přírodní síly, které mají rozmanitý význam v lidském životě
- ⦿ kombinacemi 8 trigramů vzniká **64 hexagramů**

Jin a Jang

- učení o jin a jang, obsažené již v Knize proměn, se stalo středem čínského chápání světa a **výchozí teorií** i pro celou čínskou středověkou filozofii
- celé učení spočívá v **dialektické** myšlence: ve všem, co existuje, působí **dva protikladné principy** - princip mužský, aktivní a světlý (**jang**) a princip ženský, pasivní a tmavý (**jin**)

Tchaj-t'í tchu

- ◎ **Tchaj-t'í tchu** (taijitu)
= tradiční symbol,
reprezentující síly Jin a
Jang
- ◎ tečky opačné barvy
symbolizují, že v každé
ze sil se nachází i
opačná síla, a to, že
charakter dané síly
záleží na pozorovateli
- ◎ používán i jako symbol
taoismu

Tao-te-t'ing

- ⊙ Tao-te-t'ing – **Kniha o cestě a ctnosti**
- ⊙ = literární zpracování taoistických myšlenek
- ⊙ Autor: **Lao-c'**
(proto je považován za zakladatele taoismu)
- ⊙ obsahuje metafyzické, etické a politické názory Lao-c'

Tao jako princip

- ⦿ Tao je neuchopitelný **prazáklad světa**, ničím nepodmíněná věčná míra všeho, absolutno.
- ⦿ Tao nepodléhá změně ani pohybu, ale je původcem změn a pohybů.
- ⦿ Tao je v pravém smyslu slova **princip existence** jsoucí.

Tao jako cesta

- ◎ Tao v etickém smyslu je cestou souladu (harmonie) vlastního já s věčným principem
- ◎ Nedosahuje se askezí nebo odvratem od světa, ale prostotou mysli a pokojným hledáním svého osudu - své cesty tao.
- ◎ Úsilí o pravý střed a dokonalé vnitřní vyrovnaní se stává typickým rysem čínské filozofie.

Mravní ideál

- ⦿ **Osvícený člověk** se vrací k dětské prostotě a jednoduchosti.
- ⦿ Kdo se vzdá sebe sama, koná skutky, které jsou v souladu s tao, s tao splývá a získává nesmrtelnost. Je vyrovnaný, povznesený a svobodný.
- ⦿ **Vládce** má být pro svůj lid ctnostným vzorem, moudrým vůdcem, který šíří vládu tao v celé říši (protože kde panuje tao, tam vládne mír).

Konfucianismus

- ⦿ Konfucius = latinizovaná podoba jména **Kchung-fu-c'** (v překladu: Mistr z rodu Kchung)
- ⦿ ve svém domě zřídil **školu**, kde žáky vyučoval dějiny, básnické umění a formy slušného chování
- ⦿ jeho **mravní ctnosti** mu umožnily zastávat úřad ministra spravedlnosti

Konfuciova filozofie

- ◉ Je zaměřena na **člověka** a jeho praktický život, v oblasti metafyzických problémů se Konfucius projevuje jako **agnostik**
- ◉ **Mravním ideálem** je člověk, který získal pravou životní moudrost. Je to člověk ctnostný, poctivý, upřímný, schopný formovat sebe sama. Vnitřní a vnější stránka jeho osobnosti jsou v rovnováze.
- ◉ Dokonalou ctnost - lásku k bližnímu – podporuje **zlaté pravidlo**: „*Co nechceš, aby druzí činili tobě, nečiň ty jim!*“

Konfuciova filozofie

- ⊙ Na prvním místě stojí blaho lidu, čemuž jsou podřízeny **konfuciánské zásady chování**: vzájemná láska, spravedlnost, moudrost, mravnost a upřímnost.
- ⊙ K jejich dodržování se člověk vede **výchovou a sebezdokonalováním**, vždy však nenásilně. Svým vlastním úsilím a činností může jedinec utvářet svůj osud.
- ⊙ **Vládce** má být mravním ideálem - vzorem pro lid, nesmí vládnout despoticky. Když bude vládce spravedlivý, lid bude poslušný.